

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-128/19 - 1

Asia C-128/19

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

18.2.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Corte suprema di cassazione (Italia)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

14.11.2018

Valittaja:

Azienda Sanitaria Provinciale di Catania

Vastapuoli:

Assessorato della Salute della Regione Siciliana

ITALIAN TASAVALTA

CORTE SUPREMA DI CASSAZIONE

[—]

VÄLIPÄÄTÖS

asiassa [—]

Azienda Sanitaria Provinciale di Catania [—]

- valittaja -

vastaan

Assessorato della Salute della Regione Siciliana [—]

- vastavallittaja -

[alkup. s. 2]

vastaa

AU

- vastapuoli -

joka koskee Corte d'appello di Catanian [– –] antamaa tuomiota nro 1496/2013

TOSISEIKAT

1. Corte d'appello di Catania (Catanian muutoksenhakutuomioistuin) kumosi 24.7.2013 antamallaan tuomiolla ensimmäisen oikeusasteen päinvastaisen ratkaisun ja hylkäsi siten paikallisen Azienda Sanitaria Provinciale (maakunnallinen terveydenhoitoyksikkö, jäljempänä ASP) näkemyksen, jonka mukaan sen ei pitänyt noudattaa AU:n sille tiedoksi antamaa maksamismääräystä, joka koski 5.6.1989 annetun Sisilian alueellisen lain nro 12 mukaista korvausta karjankasvattajille, jotka ovat joutuneet teurastamaan tartunnan saaneet eläimensä. Corte d'appello katsoi, että ”kun lainsäädännöllä luotua järjestelmää tarkastellaan kokonaisuutena ja johdonmukaisesti, on ilmeistä, että juuri paikallinen terveydenhoitoyksikkö on velvollinen maksamaan kyseisen korvauksen”; näin ollen se totesi perusteettomaksi ASP:n väitteen, jonka mukaan tarkasteltavassa tapauksessa korvausvelvollinen osapuoli oli todellisuudessa Assessorato Regionale per la Sanità (alueellinen terveydenhoitovirasto).

Valittajana oleva ASP riitautti valituksenalaisen ratkaisun yhden ainoan valitusperusteen nojalla, jonka tueksi se toimitti siviiliprosessilain (codice di procedura civile) 380-bis §:n mukaisen kirjelmän; Assessorato Regionale per la Sanità vastusti valitusta jättämällä vastavallituksen ja kirjelmän. AU puolestaan ei puolustautunut.

OIKEUDELLINEN ARVIOINTI

2.1. Ainoa valitusperuste koskee ”siviiliprosessilain 360 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista vuonna 1989 annetun Sisilian alueellisen lain nro 12 [alkup. s. 3] ja vuonna 2005 annetun Sisilian alueellisen lain nro 19 25 §:n 16 momentin rikkomista ja virheellistä soveltamista sekä siviiliprosessilain 360 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja ristiriitaista ja tuomion antamisen kannalta ratkaisevaa tosiseikkaa koskevia riittämättömiä tai ristiriitaisia perusteluja”.

Valittaja esittää, että asiassa on kyse korvauksen maksamista koskevasta karjankasvattajan vaatimuksesta. Kyseisestä korvauksesta, jota maksetaan karjankasvattajille, jotka ovat joutuneet teurastamaan luomistautiin sairastuneita eläimiään, on säädetty alun perin Sisilian alueellisessa laissa nro 12/1989 (”Tuberkuloosiin, luomistautiin ja muihin infektio- ja tartuntatauteihin

sairastuneen karjan hoitamista ja kuolleiden eläinten korvaamista edistävistä toimenpiteistä ja karjankasvattajien yhdistyksille maksettavista tuista”) ja sittemmin Sisilian alueellisen lain nro 19/2005 25 §:n 16 momentissa (”Niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joista on säädetty 5.6.1989 annetun alueellisen lain nro 12 1 §:ssä, ja 23.12.2000 annetun alueellisen lain nro 32 134 §:n mukaisesti hyväksytään 20 000 000 euron menoerä, josta Sisilian AUSL maksaa asianmukaiset määrät infektio- ja tartuntatautien vuoksi vuosien 2000 ja 2006 välisenä aikana teurastettujen eläinten omistajille ja samojen vuosien ajalta itsenäisinä elinkeinonharjoittajina toimiville eläinlääkäreille, jotka ovat suorittaneet hoitotoimia. Tässä momentissa tarkoitettuja päämääriä varten tilikaudelle 2015 on hyväksytty 10 000 000 euron menoerä (alamomentti 10.3.1.3.2, luku 417702). Seuraavien tilikausien osalta noudatetaan 27.4.1999 annetun alueellisen lain (sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä) nro 10 3 §:n 2 momentin i kohtaa”). Valittaja katsoo, että valituksenalainen tuomio on oikeudellisesti virheellinen ja että sen perustelut ovat epä johdonmukaiset ja paikoitellen hatarat; erityisesti se on eri mieltä tavasta, jolla Corte d’Appello on tulkinnut asiassa tarkasteltavia säännöksiä: sen mukaan tulkinta oli yhtäältä sanamuodon mukaisuuden vaatimuksen vastainen [**alkup. s. 4**], koska sanamuodosta ei voitu päätellä muuta kuin että juuri Regionen (Sisilian aluehallinnon) oli vastattava lainsäädännöstä johtuvista vaikutuksista, ja toisaalta kyseisten säännösten väitettyjen tavoitteiden vastainen, koska Corte d’Appello piti Sisilian alueellisella lailla nro 12/1989 terveydenhoitoyksiköille annettuja teknisiä ja hallinnollisia tehtäviä kyseiselle tapaukselle luonteenomaisina piirteinä niin, että se katsoi terveydenhoitoyksiköiden olevan myös velvollisia maksamaan korvauksen, vaikka tuen myöntämismenettelyn ja sen maksuaikataulun perusteella on [– –] ilmeistä, että terveydenhoitoyksiköt voivat täyttää niille annetut tehtävät vasta sen jälkeen, kun Regione on luovuttanut niille tarvittavat resurssit.

2.2. Edellä mainitussa kirjelmässään valittaja vaati esittämänsä valitusperusteen hyväksymistä ja toisti tätä varten edellä mainitut perustelut. Lisäksi se vastasi väitteeseen, joka valituksenalaisessa tuomiossa oli esitetty vastauksena näkemykseen, jonka mukaan kyseinen tuki on ”sääntöjenvastaista valtiontukea”, koska se on myönnetty EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan (nykyinen SEUT 107 artikla) vastaisesti niin, että sitä ei voida myöntää, ellei Euroopan komission valvontamenettelyä suoriteta ja sen päätteeksi anneta päätöstä, jossa tuen vahvistetaan soveltuvan sisämarkkinoille (”Tämä väite voidaan jättää huomiotta, koska Euroopan komissio on jo toteuttanut edellä tarkoitetun soveltuvuusvalvonnan 11.12.2002 alueellisista laeista tekemällään päätöksellä C 2002/4376; – – kyseisillä laeilla rahoitettiin vuoteen 1997 saakka alueellisen lain nro 12/89 1 §:ään sisältyvän aineellisen säännöksen mukaiset toimenpiteet”): vastaaja toisti näkemyksensä, jonka mukaan kyseinen tuki on edellä mainitun unionin perussopimuksen määräyksen vastainen, koska Euroopan komissio ei ole vahvistanut sen soveltuvuutta, ja katsoi sen olevan ”EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu [**alkup. s. 5**] sisämarkkinoille periaatteessa soveltumaton tukitoimenpide”.

3. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo edellä esitetyn perusteella, että viimeksi mainittuun kysymykseen, johon valitusperuste loogisesti ja oikeudellisesti sisältyy, on tarpeen pyytää Euroopan unionin tuomioistuimelta SEUT 267 artiklan mukainen ennakkoratkaisu.

4.1. Unionin tuomioistuin on näet toistuvasti todennut, että unionin valtiontukisääntöjen soveltaminen perustuu vilpittömän yhteistyön velvoitteeseen yhtäältä kansallisten tuomioistuinten ja toisaalta komission ja unionin tuomioistuinten välillä siten, että kukin edellä mainituista toimii itselleen perussopimuksessa annetussa tehtävässä sillä tavoin, että kansallisten tuomioistuinten on tämän yhteistyön yhteydessä SEU 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteutettava kaikki yleis- tai erityistoimenpiteet, joilla voidaan varmistaa unionin oikeudesta johtuvien velvoitteiden täyttäminen, ja pidättäydyttävä toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa perussopimuksen tavoitteiden toteutumisen (unionin tuomioistuimen tuomio 26.10.2016, Dimosia Epicheirisi Ilektrismou AE, C-590/14, EU:C:2016:797; tuomio 15.9.2016, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencyjna SA, C-574/14, EU:C:2016:686; tuomio 19.3.2015, OTP Bank Nyrt, C-672/13, EU:C:2015:185). Kuten sekä unionin tuomioistuin (tuomio 13.2.2014, Mediaset spa, C-69/13, EU:C:2014:71) että ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin ovat vakiintuneesti todenneet [– –] [kansallista oikeuskäytäntöä], komission päätökset – etenkin silloin, kun kyse on SEUT 108 artiklan mukaisesta komission päätöksestä – velvoittavat sitä jäsenvaltiota, jolle ne on osoitettu; tämä koskee myös kyseisen valtion tuomioistuimia, jotka ovat unionin oikeuden etusijaperiaatteen nojalla velvollisia noudattamaan niitä. **[alkup. s. 6]** Tästä lähtökohdasta käsin on yhtä vakiintuneesti katsottu [– –] [kansallista oikeuskäytäntöä], että koska on yksinomaan Euroopan unionin tehtävä ratkaista, kuuluvatko jäsenvaltion suunnittelemat tukitoimenpiteet SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamisalaan, niin jos kansallinen tuomioistuin, jonka ratkaistavana kysymys on, on epävarma toimenpiteen luokittelusta, se voi tilanteen mukaan joko pyytää komissiolta selvennystä tai esittää SEUT 267 artiklan nojalla unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen SEUT 107 artiklan tulkinnasta; viimeksi mainittu oikeus muuttuu velvollisuudeksi siinä tapauksessa, että kyseessä on viimesijainen tuomioistuin (unionin tuomioistuimen tuomio 15.9.2016, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencyjna, C-574/14, EU:C:2016:686).

4.2. Tätä taustaa vasten ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että nyt tarkasteltava tuki, joka – kuten jo todettiin – on ”valtion varoista rahoitettu toimenpide, jolla tuetaan Sisilian karjankasvatusta ja joka voi siten mahdollisesti vääristää kilpailua elävien nautaeläinten, lampaiden ja vuohien ja niiden lihan markkinoiden kaltaisilla, unionin tasolla pitkälti yhdentyneillä markkinoilla”, kuuluu periaatteessa sen menettelyn piiriin, josta määrättiin kyseisenä ajankohtana EY 87 ja 88 artiklassa (nykyiset SEUT 107 ja 108 artikla). Näin ollen, kun muistetaan, ettei kansallinen tuomioistuin ole toimivaltainen ottamaan kantaa kyseisen toimenpiteen soveltuvuuteen sisämarkkinoille sillä perusteella, että – kuten jo todettiin – yksinomaan komissio on toimivaltainen arvioimaan soveltuvuutta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 1.2.2000 julkaistujen

maatalousalan valtiontuesta annettujen yhteisön suuntaviivojen mukaisesti, on komission päätöksen puuttuessa välttämätöntä esittää unionin tuomioistuimelle [– –] ennakkoratkaisupyyntö.

[alkup. s. 7]

4.3. Tätä näkemystä tukee myös se, että jo aikaisemmin, nimittäin 6.12.2002 tekemässään päätöksessä C(2002)4786, jossa komissio tarkasteli kysymystä Regione Sicilian (Sisilian alue) muiden vastaavanlaisten toimenpiteiden (nimittäin 7.11.1999 annetun Sisilian alueellisen lain [nro 40] 11 §:n ja 28.9.1999 annetun Sisilian alueellisen lain nro 22 7 §:n) yhteydessä, komissio on tuonut esiin oman kantansa toteamalla, että koska kyseisellä tuella tuetaan tiettyjä karjankasvatusalan toimijaryhmiä asettamalla ne etusijalle toisiin nähden ja muutetaan näin kilpailun periaatteita noudattavien markkinoiden toimintaa, kyse on valtiontuesta, josta on ennen sen aloittamista tehtävä ennakkoilmoitus Euroopan komissiolle.

4.4. Vaikka tämä toteamus ei päällisin puolin vaikutakaan olevan vailla vaikutusta – sittenkään, vaikka komissio ei aiemmin ole evännyt hyväksyntäänsä täysin vastaavilta toimenpiteiltä [– –] –, se ei kuitenkaan ole ratkaiseva. Jopa kyseisessä päätöksessä kyseinen toimenpide päädyttiin edellä mainitusta lähtökohdasta huolimatta hyväksymään, koska katsottiin, että tapauksen tosiseikkojen ja tuen toteuttamistavan vuoksi sekä erityisesti siksi, että toimenpide täytti edellä mainittujen maatalousalan valtiontuesta annettujen yhteisön suuntaviivojen mukaiset perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa vahvistetun poikkeuksen edellytykset, toimenpide ei aiheuttaisi markkinoiden toimintaan kilpailuperiaatteen vastaisiksi katsottavia muutoksia; näin ollen komissio katsoi johtopäätöksensä toimenpiteen olevan valtiontukisääntöjen mukainen.

4.5. Edellä mainittujen päätösten perusteella lähtökohtana ollut tulkinnallinen epävarmuus ei suinkaan hälvene, päinvastoin. Ensinnäkin se vaikuttaa vahvistuvan, kun ajatellaan, että kun komissio ei edellä mainitussa tapauksessa [alkup. s. 8] todennut toimenpidettä sisämarkkinoille soveltumattomaksi, on sitäkin välttämättömämpää saattaa nyt tarkasteltavan toimenpiteen luonne asianomaisten toimielinten arvioitavaksi ja pyytää näin ollen unionin tuomioistuimelta asiaan selvennystä; mutta lisäksi sitä vahvistaa huomattavasti eräs toinenkin seikka, koska siinä tapauksessa, että edellä tarkoitettu epävarmuus poistuisi ja toimenpiteen todettaisiin olevan komission jo aiemmin hyväksymä, olisi seuraavaksi kysyttävä – kun otetaan huomioon myös se, että komissio on aiemmin hyväksynyt sisällöltään vastaavia toimenpiteitä –, voidaanko komission edellä mainitussa päätöksessään C(2002)4786 johtopäätöksensä esittämää soveltuvuusarviota soveltaa myös muuhun kuin siinä mainittuun lainsäädäntöön ja siten katsoa, että se voi vaikuttaa muihinkin kuin tuolloin kyseessä olleisiin päätöksiin siten, että tällaisilla muilla päätöksillä myönnettyt tuet voidaan katsoa sääntöjenmukaisiksi.

4.6. Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuimelle on siis SEUT 267 artiklan mukaisesti esitettävä seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1) Onko 22.12.2005 annetun Sisilian alueellisen lain nro [19] 25 §:n 16 momentti (”Niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joista on säädetty 5.6.1989 annetun alueellisen lain nro 12 1 §:ssä, ja 23.12.2000 annetun alueellisen lain nro 32 134 §:n mukaisesti hyväksytään 20 000 000 euron menoerä, josta Sisilian AUSL maksaa asianmukaiset määrät infektio- ja tartuntatautien vuoksi vuosien 2000 ja 2006 välisenä aikana teurastettujen eläinten omistajille ja samojen vuosien ajalta itsenäisinä elinkeinonharjoittajina [alkup. s. 9] toimiville eläinlääkäreille, jotka ovat suorittaneet hoitotoimia. Tässä momentissa tarkoitettuja päämääriä varten tilikaudelle 2015 on hyväksytty 10 000 000 euron menoerä (alamomentti 10.3.1.3.2, luku 417702). Seuraavien tilikausien osalta noudatetaan 27.4.1999 annetun alueellisen lain (sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä) nro 10 3 §:n 2 momentin i kohtaa”) EY 87 ja 88 artiklan (nykyiset SEUT 107 ja 108 artikla) sekä Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 1.2.2000 julkaistun, maatalousalan valtiontuesta annetuista yhteisön suuntaviivoista annetun komission tiedonannon 2000/C 28/02 perusteella valtion myöntämää tukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa?

2) Vaikka 22.12.2005 annetun Sisilian alueellisen lain nro 19 25 §:n 16 momentti (”Niiden tavoitteiden saavuttamiseksi, joista on säädetty 5.6.1989 annetun alueellisen lain nro 12 1 §:ssä, ja 23.12.2000 annetun alueellisen lain nro 32 134 §:n mukaisesti hyväksytään 20 000 euron menoerä, josta Sisilian AUSL maksaa asianmukaiset määrät infektio- ja tartuntatautien vuoksi vuosien 2000 ja 2006 välisenä aikana teurastettujen eläinten omistajille ja samojen vuosien ajalta itsenäisinä elinkeinonharjoittajina toimiville eläinlääkäreille, jotka ovat suorittaneet hoitotoimia. Tässä momentissa tarkoitettuja päämääriä varten tilikaudelle 2015 on hyväksytty 10 000 euron menoerä (alamomentti 10.3.1.3.2, luku 417702). Seuraavien tilikausien osalta noudatetaan 27.4.1999 annetun alueellisen lain (sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä) nro 10 3 §:n 2 momentin i kohtaa”) voisi periaatteessa olla valtion myöntämää tukea, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, voidaanko sen kuitenkin katsoa olevan EY 87 ja 88 artiklan (nykyiset SEUT 107 ja 108 artikla) mukainen, kun otetaan huomioon ne perustelut, joiden vuoksi komissio päätöksessään C(2002)4786 päätyi katsomaan, että Sisilian alueellisen lain nro 40/1997 11 §:llä ja Sisilian alueellisen lain nro 22/1999 7 §:llä säädetty vastaavanlaiset toimenpiteet olivat Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä 1.2.2000 julkaistussa, maatalousalan valtiontuesta annetuista yhteisön suuntaviivoista annetussa komission tiedonannossa 2000/C 28/02 esitettyjen edellytysten täyttyessä EY 87 ja 88 artiklan mukaisia?

5. Näin ollen päätetään esittää ennakkoratkaisupyyntö ja lykätä asian käsittelyä.

[– –]

[alkup. s. 11]

[– –] [ennakkoratkaisukysymysten toistaminen ja menettelyä koskevia seikkoja]

[– –] Roomassa [– –] 14.11.2018.

[– –]

TYÖASIAKIRJA